

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве
Беларускі Народ!
Зямля сялянству
бяз выкуну!

АДРЭС РЭДАКЦЫІ І АДМІНІСТРАЦЫІ:
Вільня, Вострабрамская вул. № 8, кв. 1.
(Wilno, ulica Ostrobramska № 8, m. 1).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадз, апрача сынята.
Рэдактар прымае ад 12-ай да 2-ой гадзіны.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.
Беларуская палітычная, грамадзкая, літэра-
турная і гаспадарчая газета.
— ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ. —

ПАДПІСКА:
На адзін месяц — 1 злоты, на тры месяцы — 2 зл.,
на шэсць месяцаў — 4 зл., на год — 8 зл.
Для заграціцы удня даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад Рэдакцыі.

Канфіскаата „Сял. Нівы“.

Па загаду камісара ўраду на м. Вільню № 4 (151) „Сял. Нівы“ канфіскаваны за гэтакія артыкулы і заметкі: „Вокам па сьведзе III“, „Мітынг у Плісе“, „Спрэчкі аб Вільні“ і „Прадвыбарныя салаўі“.

Гэтая канфіскаата тым балючай адчуваецца, што мы не маглі сваечасна напаміць нашым выбаршчыкам аб чарговым іх заданьні—аб правярцы сьпіскаў у абвадовых камісіях.

І яшчэ раз.

Ад таго часу, калі былі абвешчаны выбары, уцякло ўжо многа вады. Заварушыліся палітычныя групіроўкі, замаўчылі асобныя рознакаліберныя дзеячы і пашло рваць... І вось, аб тым хочацца нешта сказаць.

Ня глядзячы на тое, што паўстаюць рыбалоды, каб муціць масы, а з іх хапаць сабе рыбік пры выбарах у Сойм, усе яны ня маюць абсалютна нічога рэальнага. Усе тыя шокі, якія майструюцца на выбары, безумоўна разьвеюцца... Запраўдасьць зьмяе іх з аблічча палітычнай дэяльнасьці. Астануцца толькі дзьве рэчы, калі можна гэтак назваць, тая выбарная групіроўка, якія намачаюцца цяпер. Як здаровы і магутны арганізм Беларускае Выбарнае Аб'яднаньне, што ідзе з блёкам нацыянальных меншасьцяў і тая камбінацыя, якую вытварае цяпер „Думка Працы“, вось дзе асновы, якія безумоўна маюць значэньне і будучы мець, калі пойдучы шляхам аб'яднаньня, а не разьбіваньня жывых і творчых сілаў Беларускага Народу.

Першая з гэтых групіровак — Бел. Выбарнае Аб'яднаньне ідзе толькі шляхам зьбіраньня ў адно ўсіх беларускіх дзейнікаў, а вось другая групіроўка, а іменна з „Думкі Працы“ толькі дзеліцца... Яшчэ ўсё распадаецца...

Мы ўжо пісалі, што яна падзялілася на пяць паасобных кірункаў, з якіх адзін, на чале з б. паслом Сабалеўскім прыстаў да Беларускага Аб'яднаньня. Рэшта-ж яшчэ ўсё робіць камбінацыі. Чым яны коццацца—ня ведама, але-ж само-сабою разумеецца, што гэта не карысна для Беларускае справы.

Надаўна адбыўся зьезд выбаршчыкаў. Гэты зьезд выяўляў сабою волю Беларускага Народу. І вось зьезд вынес пажаданьне, каб яшчэ раз, паміма нашага „першага кроку“, запрапанавалі таму адламу Беларускае палітычнае групіроўкі, якая зарганізавана каля газеты „Думка Працы“, прыстаць да Аб'яднаньня. Пажаданьні зьезду зьмяляюцца для нас законам. І вось, выконваючы гэты закон, мы пішам гэтыя радкі.

Робячы ўгоду з польскімі дзейнікамі, якімі фактычна кіруе ўсё т. й. жа Ваявудзкі, вы, паны з „Думкі Працы“, наражаеце тых, хто пойдзе за вамі на новыя страшныя рэчы, бо што зьяўляе сабою ваявудчына?

Магутны ўзрост Беларускага Адраджэньня вельмі трывожыць польскія палітычныя колы, якія рахавалі на зьніштажэньне Беларусаў.

У мэгах ратаваньня польскасці на землях Беларусі і пашырэньня польскасці сярод беларускіх гущаў, яны, гэтыя Ваявудзкія ідуць на розныя шукі.

Рэч ясная, што пазьзаўдзі і вызвалены збанкрутавалі... Ну дык вось што! Ваявудзкі, Заштаўт, Дзедзьлю выступілі з новым намерам. Выставілі лаязіну, каб на гэты кручок захапіць Беларускага выбаршчыка, а дэраз гэта ўтрымаць палітычнае жыцьцё нашага краю ў сваіх руках і кіраваць, як ім захочацца. Ці-ж патрэбна гэта Беларускаму?

Вось гэта і ёсьць—ваявудчына!... Але-ж гэта ня ўсё, бо ёсьць яшчэ адваротны бок медалю. Кампанія Ваявудзкага вядзе адкрытае змаганьне з беларускім нацыянальным рухам. А ў выніку гэтага мы відзім, што некаторыя,

ВОКАМ ПА СЬВЕДЕ.

IV.

Амерыканска-францускія перагаворы аб вэчным спакоі (міры) зацікавілі ўвесь сьвет. Аднак-жа, як можна заўважыць, дык самыя перагаворы коццацца нічым, бо дагаварыцца аб гэтакіх капітальнай (вялікай) справе вельмі цяжка. Чым закончацца гэтыя перагаворы, ня ведама. Але-ж і дагаварыцца ня трэба, бо якія-б дагаворы не пісаліся, дык усяроўна яны астануцца толькі кавалкам паперы.

Цяпер ізноў паўсталі гутаркі аб аднэй справе, якая зьяўляецца вэчна актуальнаю, гэта — ваенная кантрыбуцыя (даніна), якую плаціць Нямеччына тым дзяржавам, якія яе перамаглі ў сьвятовай вайне.

Агулам Нямеччына павінна заплаціць сваім пераможцам 132 мільярды залатых нямецкіх марак (адна марка прыблізна раўняецца двум польскім злотым). Гэта страшэнна вялікая даніна, якую Нямеччына хутка заплаціць няможна. Калі Нямеччына будзе плаціць столькі, колькі плаціць цяпер, дык гэты плацеж працягнецца аж сто гадоў. Зьява дзівоўная!..

Дык і ня дзіва, што Нямеччына ўвесь час стараецца аб тым, каб як небудзь хоць часткава зьменшыць гэтую, наложаную на яе пераможцамі, вялізарную даніну. Некаторыя дзяржавы разглядаюць справу прыхільна, некаторыя хацелі-б распачаць аб гэтым гутаркі, але-ж Францыя, дык вельмі працівіцца. І праўда, яна на гэта мае асобныя факты. Справа ў тым, што Францыя павінна плаціць даўгі Англіі і Амэрыцы, тых даўгі, якія зрабіла ў часе вайны.

Як ведама найбольшая частка ваеннага цяжару лягла на Францыю. Гэта на яе тэрыторыі і адбываліся самыя страшэнныя бойкі, гэта Францыя выставіла ўсе свае сілы на абарону сябе і другіх ад Нямеччыны. Кажу другіх, бо фактычна, хоць вайна распачалася з Францыяй, аднак-жа Нямеччына блей пагражала Англіі як Францыі. Гутарка ідзе аб сусьветнай гэгэмоніі. Францыя да вайны займала ў сьвеце хоць не апошняе, але-ж не найгалаўнейшае месца. Англія, вось кіраўнік сусьветнае

з пасярод беларускіх дзеячоў, сядзяць за вастрожнымі кратамі.

Цяпер, дык хіба ўжо даволі ясна, што толькі правакатарская і дэфэнзівная дзейнасьць Ваявудзкага і кампаніі стварыла Грамаду, каб дэраз гэта выявіць беларускія дзейныя адзінікі, ды пасьля гэтага ізаляваць, вырваць іх з масаў!..

Дык няўжо-ж пасьля таго, што сталася ў выніку дэфэнзівна-правакатарскай працы Ваявудзкага, яшчэ трэба далей з ім сябравацца, каб ізноў сталася тое самае?

Чалавек на сваіх перажываньнях вучыцца, чалавек можа памыляцца, але-ж ня можа ён аддаваць сам сябе ў рукі сваіх ворагаў. Праўда, была памылка і з Грамадою. Ваявудзкі стварыў яе, разьбіў яе і пасадзіў у вастрог кіраўнікоў. Ну, але-ж той хто астаўся, дык павінен навучыцца!..

Аднак-жа мы відзім, што вы, кіраўнікі „Думкі Працы“ не навучыліся. Вы ізноў творыце блёк і аддаеце сябе на ласку вачувдчыны.

Вось у імя таго, каб рэзатаваць ад правакацыі некаторыя здаровыя беларускія адзінікі, якія прыстаюць на польска-ваявудзкі ўгоды, толькі дзякуючы якому-небудзь непаразуменьню, мы яшчэ раз прапануем:

Адкіньце ўгоду з Ваявудзкім і самкнеце беларускі фронт. Запоўніце тую шчарбіну, якую вы стварылі і дэраз якую праходзяць варожыя да Беларускасці сілы і задаюць удары Беларускаму Народу з усіх бакоў!..

Слова за вамі!

Скарга.

палітыкі да вайны. Захапіўшы найбольш і найлепшыя землі і стварыўшы магутны флёт, Англія запраўды панавала над усёю Зямлёю. Але-ж апошнімі даваеннымі часамі вельмі шпарка ішла у гару Нямеччына. Буйны рост сілы Нямеччыны пагражаў Англіі перамогаю. Гэтакім парам кам, Англія магла страціць панаваньне над Зямлёю. Вось чаму Англія шукала якое-небудзь магчымасьці, каб аслабіць Нямеччыну. Англіі ўдалося аб'яднаць амаль-што ўвесь сьвет і выставіць яго на барацьбу з Нямеччынай. Дык вось знача: Нямеччына пабіта і абезсіляна, але-ж яна жыве і хутка папраўляецца пасьля тых удараў, якія ёй задала вайна. А яе былыя праціўнікі, галоўна Францыя, дык ня глядзячы на тое, што атрымлівае даніну ад Нямеччыны, ніяк ня можа вылезьці з тэй ямы, у якую яе кінула вайна.

Францыя прынясла найбольш ахвяраў Молаху вайны і як бачым, дык за чужую справу: за магутнасьць Англіі. Англія-ж пераважна давала сваім саюзнікам на вайну грошы, якія залічвала як доўг і цяпер спаганяе з працэнтамі. І ня глядзячы на тое, што паставіла Францыя ў цяжкае палажэньне, Англія здаецца трохі згаджаецца на тое, каб параглядзець справу аб данінах належных ёй і іншым яе сябрам-саюзнікам на сьвятовай вайне. А чаму? Ды толькі таму, што панаваньню Англіі над сьветам ідзе новая пагроза і ўжо з двух бакоў: ад Амэрыкі і СССР. (Савецкае Расеі). Амэрыка пагражае Англіі сваёй фізычнай сілай, а СССР ідэалёгіяй камунізму. А калі так, дык Англія стараецца забясьпечыцца прыяцельствам з некаторымі сваімі бліжэйшымі суседзьмі, а нават на колькі магчыма імкнецца да таго, каб стварыць проці-савецкую, ды проці амэрыканскую коаліцыю (аб'яднаньне), каб гэтакімі камбінацыямі адхіліць пагрозу і далей трымацца на сваім першарадным становішчы.

З гэтых некалькі слоў ужо можна бачыць, што паміж Англіяй і Амэрыкай існуе маленькае непаразуменьне. У чым-жа справа, ці праўдзівей сутнасьць англо-амэрыканскага непаразуменьня?

Трэба ведаць, што Амэрыка зьяўляецца цяпер самаю багатаю дзяржаваю на абшарак зямлі. І таксама трэба ведаць, што гэтае багацьце Амэрыка сабрала дзякуючы сваёй шырокай прамысловасці. Амэрыканская прамысловасць вытварае многа тавараў, якія трэба прадаваць і то прадаваць заграціцаю...

Калі-ж прадаваць толькі на сваім унутранім рынку, дык ня будзе ходу прамысловасці, а дзеля гэтага прамысловасць можа панізіцца, што выкліча крызіс і эканамічны упадак. Дзеля гэтага, каб утрымаць сваё эканамічна-гаспадарчае палажэньне на сучасным роўні Амэрыцы патрэбна свабода марэй. Трэба, каб яна вазіла свае тавары ў кожным часе туды, куды ёй хацацца. Аднак-жа гэтая волянасьць можа і ня быць. На гэта маем прыклад з сусьветнай вайны.

Англія, маючы магутны флёт абвясціла блёкаду Нямеччыне. Яна не дапусьціла, каб прывозіліся ў Нямеччыну, якія колечы рэчы морам. У такім выпадку можа ўцяраць Амэрыка ці праўдзівей, яе прамысловасць. Тады, Амэрыка палічыла, што неабходна пабіць Нямеччыну, а цяпер, яна рахуе на тое, што трэба мець сілу, каб бараніць сябе ў кожным часе і выпадку.

Дык з гэтага вынікае, што Англія і Амэрыка на пераспех стараюцца запанавалі над марскімі водамі. Вось дзе і прычына іх непаразуменьняў. Чым гэта кончыцца і як вырашаецца і як вырашыцца — гадаць ня буду, толькі скажу, што справа пахне копскім. Магчыма што і тут дойдзе да крывавага разраўнаўка.

Для гэтага прыточым гэтакі прыклад. Да таго часу ў вульлі сярод чо-

Спраўджайце сьпіскі Выбаршчыкаў.

Ад 2-га студзеня ўва ўсіх выбарных камісіях выстаўлены сьпіскі асобаў, маючых права галасаваць пры выбарах у Сойм і Сэнат.

Абавязкам кожнага Беларуса ёсьць выявіць сваю волю пры выбарах дэраз падачу голасу ў выбарную ўрну.

Калі хочаце, каб над Беларусам ня было нацыянальнага ўціску,

Калі хочаце, каб ня было абшарніцкага ўціску над малазямельнымі і беднымі сялянамі-Беларусамі, каб ня было калёнізацыі беларускіх земляў асаднікамі,

Калі хочаце, каб ня было ўціску фабрыкантаў і прадпрыемцаў над работніцкім людам,

Калі хочаце беларускіх школаў, зьмяншэньня падаткаў і інш.,

Дык, грамадзяне Беларусы, павінны да 15-га студзеня ў памешканьні сваёй абвадовае (раённае) выбарнае камісіі

спраўдзіць,

ці ўпісаны ў сьпіскі вашы прозьвішчы, прозьвішчы вашае радні, сваякоў, знаёмых, ці вашыя прозьвішчы не перакручаны ў сьпіску;

спраўджайце,

маючы на руках пашпарт, ці мэтрыку, або легітымачыю.

Калі заўважыце, што вас памінулі, што вашыя прозьвішчы перакручаны—зараз-жа патрабуйце, каб вас упісалі, або пераправілі памылку.

Помніце, што сьпіскі вылажаны для перагляду толькі да 15 студзеня.

Дык не адкладайце, не чакайце, а зараз-жа спраўджайце!

лаў лад і парадак, пакуль ёсьць адна матка. Як толькі зьявіцца другая, дык ужо дзьве пані палажэньня ня могуць пагадзіцца. Канчаецца тым, што не без спрэчак, адна пакідае вулей. Таксама і тут.

Пакуль-што Англія была „каралева над марамі“, але-ж цяпер да гэтага прэстолу мае прэтэнсіі новая „каралева“ — Амэрыка. Ясна, што дэраз гэта і паўстаюць паміж імі, праўда, тымчасам ціхія, але-ж значныя спрэчкі.

Вось больш менш і ўсё, што заўважыла вока на палітычным небаохіле нашага сьвету. Сьвёння абмінаем справу Англо-Савецкага непаразуменьня, але-ж думаем забраць у гэтай справе голас іншым разам.

Наагул можна сказаць, што на сьвеце ўвесь час ідуць перагаворы паміж паасобнымі дзяржавамі, падпісваюцца дагаворы аб згодзе і паразуменьні, але-ж з-за плеч усіх гэтых камбінацыяў выгладзе аблічча Молаха—крывавага бога вайны. У палітычным жыцьці паасобных дзяржаваў існуюць гэтакія супярэчнасьці, што няўхільна вядуць да ваенных разраўнаўкаў. Усім добра ведама, што Нямеччына будзе шукаць спосабу, каб пазбавіцца ад даніны, Амэрыка будзе імкнецца да запанаваньня над марскімі водамі, а Англія будзе старацца, каб астацца „каралева марэй“ і г. д.

Вось гэта толькі тое, што найперш палася, але-ж гэтага даволі, каб дэказаць, што непаразуменьні паміж дзяржавамі ёсьць і добра яны не абцяюць.

Як нам думаць аб вайне? Пытаньне на якое адказаць нельга, бо ня можна.

Зыркні.

Выбарная фільма.

Беларускі Цэнтральны Аб'яднаны Выбарны Камітэт месціцца ў м. Вільні, Вострабрамская вул. 8—1. Па гэтаму адрэсу, усе зацікаўленыя выбарнымі справамі, павінны з'явіцца.

„Добрыя паспехі РНО.“

На 4 г. студзеня РНО (Русское Народное Об'единение) ладзіла мітынг у кінэ „Эдисон“. Ня глядзячы на шырокую рэкламацыю на мітынг з'явілася толькі самых два прамоўцы і тры асобы. Мітынг не адбыўся. Восем якіх паспехі РНО.

Шапель — паліт-комііграе жарт-камедыю

Б. пасол Антоні Шапель, які праішоў у Сойм ад польскага „Вываленьня“, працуючы ў Сойме заўсёды салідарызаваны з польскімі партыямі. У той час, як беларускіх паслоў выкідвалі з Сойму і штрафавалі за пратэсты проці шкоднае беларускае сялянства ўставы аб парцэляйна і асідзіцтве, дык п. Шапель спакойна падаў свой голас за ўставу, а цяпер, калі надыйшоў час выбараў, дык каб пралесці ішоў у Сойм, ён пачаў кідаць мавлівыя лёзунгі.

І нават хоча склікаць зезд, але ж як вынікае ўжо з самай адоўжы, дык п. Шапель хоча да некага далучыцца. Ну і п'яўна да таго, хто дае магчымасць вясці баламутную праду.

Зямля бяз выкупу для мясцовага сялянства. Гэтак гавора п. Шапель цяпер, забыўшы тое, што мясцовае сялянства асталося без зямлі, бо дзякуючы тым уставам, за якія галасаваў і Шапель, мы маем вайсковых асідзікаў, ды цывільных калённых.

Дык вось якую і як іграе жарт-камедыю паліт-коміі п. Шапель!

Беларускі выбарны камітэт у Глыбокім

У м-ку Глыбокім заснаваны павятовы камітэт Беларускага Аб'яднанага Выб. Камітэту Блэку Нацыяна. Меншасцяў.

Сяляне і сялянкі! Па ўсякіх інфармацыі ў выбарных справах прашу з'явіцца ў вышэй паддадзены камітэт. Камітэт месціцца на Ломжынскай в. № 20. Старшыня камітэту Я. Аніскавіч.

Рэгістрацыя сьпіскаў.

7 студзеня ў Дзяржаўную Выбарную Камісію паддадзены 5 кандыдатскіх сьпіскаў. Сьпіскі гэты паддадзены ад Блэку супрацоўніцтва з урадам, сьпісак атрымаў на рэгістрацыі № 1, ад Польскае Партыі Сацыялістыч № 2, ад „Вываленьня“ № 3, ад „Бунда“ № 4 і ад „Поалей Сіон“ № 5.

Для цікаўнасці скажам, што на сьпіску № 1 (Блэку супрацоўніцтва з Урадам) фігуруюць між іншымі цяперашнія міністры: праф. Станевіч, ген. Складкоўскі і Марачэўскі.

Мітынгі.

(З Дзісьненшчыны).

2 студзеня ў м-ку Германавічах, а 3 студзеня ў м-ку Лужках, Дзісьненскага павяту адбыліся мітынгі Беларускага Аб'ядн. Выбарн. Камітэту Блэку Нац. Меншасцяў. На мітынгх было шмат сялянаў і сялянка, якія ўважна слухалі прамоўцаў гр. гр. Я. Аніскавіча і А. Краўчонка. Прамоўцы яскрава высвятлялі баламутствы і ашуканствы польскіх „лявіцовых“ партыяў „Вываленьня“ і ППС і сучасныя баячкі беларускае вёскі, заклікаючы ўсіх пад сьцяг „Сялянскага Саюзу“. Як прамовы так і кінутыя лёзунгі: Няхай жыве Незалежная Беларусь, Няхай жыве Беларуска Сялянска-Работніцкая Улада, няхай жыве выбарны К-т Блэку Нац. Меншасцяў — сялянмі і сялянкамі былі нагароджаны бурнымі энтузіястычнымі воплескамі.

Раздаваную прамоўцамі літаратуру — сяляне і сялянкі надвычай дружна разбіралі і многія асобіста дзякавалі прамоўцам за яе.

4 студзеня, адбыўся мітынг у м-ку Плісах, дзе выступаў з прамоваю гр. Краўчонак. Мітынг закончыўся воплескамі на чэсьць Беларускага Сялянскага Саюзу, Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту і лёзунгаў кінутых прамоўцаў.

Дык кожны, хто ўмеє чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

Жыды і выбары.

Газэта „Гайнт“ 8 г. студзеня змясціла вычарпаваючую справаздачу з гэтай канфэрэнцыі ў Цэнтральным Жыдоўскім Выбарным Камітэце пры блэку нацыянальных меншасцяў у Варшаве. П. Грунбаум палемізаваў з працэўнікамі блэку і сьцьвердзіў, што самай салідарнасьці мяшчанскіх групаў ня хопіць на тое, каб яны атрымалі пасольскія мандаты. Пры апошніх выбарах у Мястковую Раду „Бунд“ здабыў значную лічбу галасоў дзеля таго, што сьцінысты злучыліся з „Агудаю“. Пасьля абв'яшчэньня дэкрату аб выбарах, пачаліся гутаркі аб блэку. З Украінцамі справа ішла трохі трудней, бо частка польскае прэсы пасьля працэсу Шварцбарда старалася падбураць Украінцаў проці Жыдоў. Украінцы аднак жа адсунулі гэтыя труднасьці і адказалі згодаю на блэк.

Перад падпісаньнем блэку сьцінысты паразумеліся з народнікамі і дэмакратамі, рамеснікамі і гандлярамі. П. Трускер, чалавек пачцівы прызнаўся адкрыта, што ня ведае чаму аддаць прызнанства: датрыманьню цэласьці гандлярскай арганізацыі, ці блэку нацыянальных меншасцяў. П. Вісьціцік меў іншыя тэндэнцыі. П. Брылуцкага прынцыпова мы не хацелі, бо ня хочам уваскрэсаць палітычных трупаў. „Агуды“ не хацелі мы дзеля таго, што яна хацела здабыць мандаты з нашай дапамогаю, каб пасьля змагацца з блэкам і сьціныстамі.

Досьледы пераканалі нас, што далей ісьці нельга. П. Грунбаум думае, што блэк правядзе 15—18 жыдоўскіх паслоў, „Агуда“ 1 мандат пры сумліўным другім. П. Грунбаум адзначыў, што ў бягучым тыдні зьявіцца маніфэст да нацыянальных меншасцяў і выказаў перакананьне, што ўсе меншыя групы прылучацца да блэку нацыянальных меншасцяў.

Як вызначаюцца абводны галасаваньня.

Паводле выбарнага закону (Да. Уст. Р. № 66—22) абводны галасаваньня павінны ўставаўляцца наступным парадкам.

Арт. 12. Адміністрацыйная ўлада і інстанцыі праводзе падзел на абводны галасаваньня, назначаючы адначасна выбарную кватэру, пажамчымасьці пасярэдзіне кожнага абводу, зважаючы на тое, каб у сувязі з мясцовымі адносінамі магчыма роўнамерна аблягчыць усім выбаршчыкам карыстаньне а права выбаранья, апрача таго прытрымліваючы наступных варункаў:

1. Каб ніводзен абвод не лічыў больш за 3000 жыхараў.
2. Каб ніводзен выбаршчык ня меў з кватэры да выбарнага памешканья далей чымся 6 кіляметраў.
3. Каб не тварылі абводаў, якія складаліся з розных валасьцей, а таксама і іх частак.

Далей, у законе гаворыцца, што адступленьне ад гэтых варункаў дапускаецца толькі з прычыны невыканальнасці.

Так справа вызначэньня абводаў галасаванья вырашана законам. Аднак у практыцы спатыкаем нешта зусім іншае.

У абводах галасаванья з беларускім насяленьнем парушаецца закон. Якраз выбарныя памешканьні на перабор закону, вызначаюцца не пасярэдзіне кожнага абводу, а на самым краю, апрача таго на кожны абвод, замест 3 тысяч жыхараў налічаецца да 6 тысяч жыхараў. Незалежна ад гэтага замест таго, каб ніводзен выбаршчык ня меў больш за 6 кл. да выбарнага памешканья, гэтая адлегласьць даходзе да 15 клм.

Вось прыклады:
У Гарадзейскай воласьці, Несьвіскага павяту, якая мае 36 вёсак з жыхарствам да 15 тысяч, мае толькі дзеве выбарных Камісіі, пры гэтым гэткая Камісія адна ў Гарадзеі, другая — у адступе толькі 2 клм. ад Гарадзеі.

Дзеля таго, што сама Гарадзея ляжыць на самым краю, а ўся воласьць раськінута на 15 вёрст, дык у выніку выходзе, што далейшыя вёскі маюць да 15 клм. да памешканья выбарнага Камісіі, на кожны абвод прыпадае да 7 1/2 тысяч жыхараў.

Другі факт:
14 сьнежня 1927 г., у Касьцінаўскай воласьці, Вялейскага павяту п. стараста ў прысутнасці валасной рады дзаялі абшар воласьці на выбарны раён. Пан стараста рабіў гэны падзел, а валасная рада толькі... назіралі. Які гэта быў па-

ГРАМАДЗЯНЕ БЕЛАРУСЫ!

Ад 2 да 15 г. студзеня, у абвадовых выбарных камісіях выстаўлены дзеля перагляду сьпіскі тых, хто мае права галасаваць пры выбарах.

Годзеце і даведайцеся, ці вы і вашыя знаемыя ўпісаны у тых сьпіскі! Калі не ўпісаны, дык падавайце заявы, каб вас ўпісалі у сьпіскі выбаршчыкаў.

У Сойм мае права галасаваць кожны мужчына і жанчына, калі мае ужо поўных 21 год, а у Сэнат — калі мае таксама поўных 30 гадоў.

дзел і з якімі мэтамі ён праводзіўся п. старастаў сьведчыць наступнае:

У адзін абвод (раён) пан стараста выдзяліў гэтка насельніцкія пункты: вёску і фальварак Увашынавічы, вёскі Сліркі, Клаўсі, Несьціркі, Рабунь, Дзе-рані, Сасенку і вёску і фальв. Асташкова. Для гэных вёсак месцам галасаванья п. стараста назваўшы вёску Сосенку, якая ляжыць на самым краю абводу. Самая бліжэйшая вёска да Сосенкі — Рабунь (4 кіляметры), а ўсе апошнія ў адлегласьці ад 8 да 9 кіляметраў...

Некаторыя з сяброў валасной рады прасілі п. старасту вызначыць для гэных вёсак месца галасаванья ў вёсцы Сліркі, якая ляжыць на сярэдзіне абводу, усе другія вёскі ад яе ў адлегласьці ад 2 да 3 клм. і толькі Рабунь у 5, ды Сосенка ў 7 кіляметрах.

На гэную просьбу п. стараста толькі сказаў, што можа паглядзіць і зьме-ніць... калі ня будзе позна.

Дык вось як робяць нашыя паны, старасты. Вось як праводзіць у жыцьцё выбарны закон, вось як дбаюць, каб жыхары пры галасаваньні не трапілі дарма часу, вось як палягчаюць яму споўніць грамадзянскі абавязак!

Продзі такога стану рэчаў трэба падаваць пратэсты ў акружыня выбарных камісіі.

Пісьмо ў Рэдакцыю.

Рэдакцыя „Сялянская Ніва“ атрымала пісьмо наступнага зместу:

Да ведама Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту ў Вільні, Вострабрамская 8—1.

Вяртаючыся дамоў з Беларускага Прадвыбарнага Зьезду 28/ХІІ 1927, мяне па дарозе арыштавалі патрулі пагранічнае стражы і загналі на стражніцу (К. О. П.). Тут мяне бадаў капраль і так моцна біў па галаве, што я амаль ня страціў прытомнасці і змушаны быў прызнацца, што я езьдзіў на Зьезд. Пры рэвізіі забралі ў мяне газэты „Праваслаўная Беларусь“, „Сялянскую Ніву“, „Беларускую Крыніцу“, „Выбарны інструкцы“, білет на ўход і пісьмо.

Пры „баданьні“ называлі мяне камуністам, кажучы, што я служу загрошы і распаўсюджваю камуністычную літэратуру і газэты.

Са стражніцы мяне ськіравалі ў „Кампанію“ ў Дуброве, з „кампаніі“ перадалі ў „Баон“ у м-ка Краснае, адгэтуль перагналі ў паліцыю тайну, а апошня — у Старства. Старства мяне звольніла, а што далей будзе няма ведама. Дык вось, паважаныя паслы, колькі я перацярпеў і холаду і голаду. Арыштавалі мяне 29 сьнежня, а выпусцілі 2 студзеня. З папанаю Я. Грышэль.

Што дзеецца ў сьвеце?

Золата, золата...

Французкі ўрад доўга веў перагаворы з урадам Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі аб пазычцы залатых даляраў... Перагаворы ўкаранаваліся паспяхам, 7 студзеня залатыя даляры лікам на 10 мільярдаў ужо прывезены ў-ва Францыю. Некаторыя польскія газэты падрабязна апісваюць як і ў якой гадзіне прыплыў карабель у французскую гавань, як і пры якіх абставінах выдалоўвалі золата і перавозілі ў скарбец Французскага Банку.

Атрыманае золата важыць 20 тоннаў (1220 пудоў).

Паводка ў Англіі.

7 студзеня выступіла з берагоў рака Тэмза. Бульвары і ўзбярэжжыя трамвайных ліній заліты вадою, якая пранікнула нават у нізавыя памешканьні ангельскага парламэнту. У гэтых памешканьнях утапілася некалькі чалавек. Паміж жыхарства паўстаў вялікі перапуд. Загінула 17 чалавек.

Адначасна з навадзеньнем шалела бура, якая пазрывала стрэхі і разбурыла некалькі дамоў. Лік забітых і раненых ня высьняня.

Выбухі.

У апошнія часы здарыліся выбухі пацягнуўшыя за сабою чалавечыя ахвяры. У фабрыцы ванглінаў у Бэрліне вынікам выбуху катла разбурана частьць гмаух, ў якім месцілася фабрыка. З падгрузаў вылігнула 18 забітых і 28 раненых чалавек.

У Краснодары (СССР) выбухам да шчэты разбурана парахоўніца. Ёсьць 11 чалавечых ахвяраў.

У Лёдане ў выніку выбуху бензыны згарэў самаход, які вёз выбуховыя матэрыялы. Шофэр згарэў, 5 другіх асобаў атрымалі цяжкія раны.

У-ва Францыі каля Авіньёну ў фабрыцы штучных агнёў выбухам знішчэна частьць фабрычнага будынку, пры чым 3 асобы забіты і некалькі ранены. У Бэрліне 5—1 выбухам разбураны адзін дом, у выніку якога 7 чалавек ранены, а 8—забіты.

Плян Паркера і заява Богаро.

У 1928 годзе мае быць перагляд пляну Дауса, на якому плата для Нямеччыны была акуратна ўстаноўлена да 1928 году. Пасьля гэтага Нямеччына штогодна павінна была плаціць па 2,5

мільярдаў марака для спажаванья яе рэпарацыйных платаў. Але аб тым, дакуль Нямеччына павінна выплачваць рэпарацыйны даўг і якая сума грошай павінна быць выплачана Нямеччынаю ў лік гэтага даўгу — у пляне Дауса няма азначанасці.

Як пішуць замежныя газэты, агент па рэпарацыйных платах, амэрыканец Пэркер Гільбэрт, апрацаваў плян для ліквідацыі ўсяе рэпарацыйнае праблемы, згодна яко агульная сума рэпарацыяў устанавіваецца адпаведна магчымасьці Нямеччыны плаціць. У граніцах гэтае сумы Нямеччына робіцца даўжнікам Злучаных Штатаў. Абавязкі-ж Нямеччыны адносна яе савязьнікаў бярэ на сябе Амэрыка. Але Штаты ня плацяць савязьнікам, а стараюцца задаволіць іх зьмяншэньнем ваенных даўгоў. Нямеччына выдае, па гэтаму пляну, цэлую чараду эканамічных гваранцыяў на чыгунках і ў важных галінах прамысловасьці.

Адначасна з нараджэньнем пляну Гільбэрта ў колах амэрыканскіх эканамістаў прафэсар Богаро заявіў, што ніякага перагляду ваенных даўгоў ня можа быць раней, як праз 10 гадоў. Па яго думцы Амэрыка ў 1937 годзе толькі згодзіцца ануліраваць даўгі.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— На востраве Гондо (Японія) пацяюць няывальны тут маразы, да 20° і вялікія сьнегавыя завеі, у часе якіх згінула 60 чалавек.

— У Бомбэі (Індыя) бастуе 13.000 работнікаў бавэліянае мануфактуры. Забастоўка выклікана эканамічнымі прычынамі.

— Празьднім „ВЦИК“ а зацьвердзіў праект пастанаўленьня Совнаркому РСФСР аб тым, што сельсаветы маюць права чыніць рэвізіі і выемкі ў тых сельскіх мяйсцовасьцях, дзе няма органаў міліцыі.

— У псыхіатрычнай бальніцы ў Буэ-нос-Айрэсе (Паўдзённая Амэрыка) ўзбунтаваліся вар'ята. Уцяклі з бальніцы 6 вар'ятаў.

— У Эльзас-Лётарынгі надовычы французская паліцыя даканала новых арыштаў.

— Нямечкія рэпарацыйныя даўгі раўняюцца 132 мільярдам залатых марака. Каб заплаціць гэны даўг — дык праграма даўгу павінна аставацца ў mocy аж 100 гадоў.

— У Маскве, Туле, Курску, Тамбове і Пензе арыштавана агулам да 300 прыватных купцоў.

3 ЖЫЦЦЯ Польшчы.

50 праектаў..

Польскія газеты палюць весткі аб тым, што ў-ва ўсіх польскіх міністэрствах гатуецца 50 праектаў новых уставаў, якія будуць выданы дэкрэтамі пана прэзідэнта і будуць мець сілу законаў.

Карона і дзярж. гэрб.

Польшча ў сваім дзяржаўным ладзе жосіць дэмакратычны назоў — рэспубліка, а рэспубліка значыць — народаўладства. Манархія, гэта знача гэтка лад, калі кіруе дзяржаваю адна асоба (кароль — цар).

Польшча, будучы рэспублікаю, карыстаецца аднакамі манархістычнае старога дзяржавы. У яе гэрбе, на галаве белага арла трымаецца карона з крыжам (сымбаль манархіі). Толькі цяпер п. прэзідэнт выдаў дэкрэт, якім крыж з гэрбу знімаецца; застаецца толькі карона. Што гэта значыць? Пакуль што ня ведама.

Страшная сьмерць 2-х вязняў.

3 студзеня між Лукавым і Седльцамі з вагону III класу на поўным ходзе цягніка, выскачыла 2-х вязняў, скрутых кайданамі, каторых правозіў паліцыянт у вастрог. Вязьні папалі пад колы цягніка і былі раздушаны на сьмерць. Адзін вязень быў прыгавораны на дажыцьцёвую катаргу, а другі на 12 гадоў.

Безработыце расьце.

Згодна ўрадавых дадзеных на 1 студзеня 1928 году ў-ва ўсёй Польшчы лічылася 164,800 безработных, у гэтым ліку 35,749 жанчына. За тыдзень ад 25 сьнежня безработыце павялічылася на 4,360 чалавек.

Розныя весткі.

— У будынку аддзелу варшаўскага народнага музэю вынікам пажару згарэла 30 малпаў.

— 4 студзеня спыніла сваю працу суконная фабрыка Кулікоўскага і Анэла ў Беластоку. Прычына—адсутнасьць запатрэбаваньняў на вытворы і сродкаў. 66 чалавек асталася без работ.

— 5 студз. на польска-літоўскай граніцы здарылася сутычка польскае і літоўскае пагранічнае стражы. Адзін літоўскі жаўнер забіты.

— У Барыславе надовячы абылася вялікая дэманстрацыя безработных. Дэманстрацыя кіравалі ППС (лявіца і камуністы).

— У некаторых Лодзінскіх фабрыках і на фабрыцы ў Згержы пачалася забастоўка работнікаў.

— 3 21 сьнежня падвышана ўрадам пана на соль з 32 грошаў за кілэ да 34 грошаў.

— 4 студзеня літоўская ўлада афіцэльна прапусьціла на сваю тэрыторыю першага польскага грамадзяніна — карэспандэнта ПАТ-а.

НАВІНЫ.

— Канфіскага „Natio“. 4 г. студзеня варшаўскія ўлады канфіскавалі № 11 — 12 часопісі „Natio“. Паліцыя пры гэтым зрабіла рэвізію ў памешчаньні рэдакцыі. Трэба зазначыць, што часопісь „Natio“ зьяўляецца органам тых партыяў і народаў, якія стварылі блэк нацыянальных меншасьцяў.

— Справа д-ра Туронка. 26 студзеня ў Віленскім Апэляцыйным Судзе будучы разглядацца аж 8 судовых прэсавых спраў д-ра Туронка. Бароніць адвакат Родзевіч.

— Справа Грамады. У суботу 7-га студзеня, як пішучь польскія газеты, Віленскі Акружны Суд даручыў 66 актаў абвінавачаньня ўсім абвінавачаным у працэсе былой Грамады. Суд, быццам, распачынецца ў канцы лютага і працянецца, як прыпушчаюць судовыя ўлады, каля трыццаці тыдняў.

Пры даручэньні акту, часова быўшы на волі пад залогам Язэп Шваркэвіч і сьвятшчэньнік Коўш, арыштываны.

З вастрогу адказваюць наступныя асобы: Браніслаў Тарашкевіч, Сымон Рацімэйлаўскі, Павал Валашын, Пётра Мятла (былая паслы), Радаслаў Астроўскі (дырэктар гімназіі), Максім Бурзэвіч, Фабіян Акінчыц, Язэп Шваркэвіч — па 102 арт. часьць II, 51 арт. і 110 арт. К. Карнага.

Далей: Аляксандар Коўш, Уладзіслаў Новакоўскі, Антон Луцкевіч, Ян Кузьміч, Клаудыя Гоцько, Мікалай Якімовіч, Віндусь Шушкэвіч, Язэп Балцікі, Уладзімер Палбудзкі, Павал Драгун, Міхал Калпак, Ян Кот, Язэп Паганчук, Уладзімер Гыяр, Базыль Шкодзіч, Сьцяпан Шчыгілінскі, Уладзімер Харкевіч,

Стан. Янкоўскі, Аляксандар Патоцкі, Ян Гелда, Аляксандар Эданюк, Павал Беламыз, Марцін Козіч, Сымон Саванец, Павал Якубчык, Сяргей Сіняк, Міхал Яфімовіч, Ігнат Шасько, Алякс. Марчык, Ант. Сакалоў, Міхал Нікіфароўскі, Капстанцін Лабуцька, Сьцяпан Стоцік, Капстанцін Сманіла, Міхал Шапель, Ян Варанковіч, Анатоль Давілавіч vel Калага, Алякс. Антановіч, Віндусь Салыга, Віндусь Круціца і Ігнат Мармыш — усе па 102 арт. часьць II К. К.

Сьцяпан Куліна-Куліноўскі абвінавачваецца па 109 арт. ч. II і III К. К. Сьцяпан Казачонак, Міхал Кавалевіч, Ніханор Каралевіч, Марк Капіловіч—абвінавачваюцца з арт. 102 ч. II, 49, 499, 51 і 455 К. К.

На расправу будзе паклікана 421 сьведка з боку пракуратуры і каля 1000 сьведка з боку абвінавачаных.

Акт абвінавачаньня заключчае 91 старонку друкі.

У складзе суду будучы: старшыня Аўсянко, судзьдзі: Бітэвіч і Борэйко. Абвінавачваюць пракуроры: Прылускі і Калавскі.

— Беларускі аддзел у віленскім радзе. Гэтымі днямі ў віленскім радзе ўведзены беларускі аддзел, кіраўніком якога зьяўляецца гр. А. Зянюк. Дня 5 студзеня г. г. гр. Зянюк зрабіў першы выступ у беларускай мове, дзе падкрэсьліў аграмаднае значэньне ўвядзеньня беларускага аддзелу ў віленскім радзе для разьвіцьця беларускае культуры зазвычай, што там, дзе недаходзіць беларускае друкаванае слова, дойдучь беларускія словы па радзе і дадуць весткі сьвету аб культурным жыцьці Беларускага Народу.

Для беларускага аддзелу вызначана 6 гадзін у месяц, па 25 мін. кожны выступ апрача рожных надпраграмавых выступленьняў. Наступны выступ адбудзецца 12 студзеня а 5 гадз. ў вечары п. н. „Беларуская хвіліна“ і 13.I адбудзецца лекцыя ад 7,35 да 8 гадз. п. н. „Самастойнасьць беларускае культуры“.

Гэтыя вялікія здабыткі, якім ёсьць беларускі аддзел у віленскім радзе, застаецца толькі прывітаць і пажадаць, каб ён быў заўсёды належа і арганізавана выкананы.

Гаспадарскі аддзел.

Як ратавацца ад пажару.

Шмат бяды і нешчасья робіць па вёсках пажар. Не адзін багаты гаспадар астаўся ў адной кашулі, ды і яшчэ Богу дзякуе, што з душой выскачыў з агню. А ўсё гэта робіць наша цемна і недбаласьць. Каб людзі самі аб сабе думалі, каб на Бога не ўскладалі таго, што самі павінны зрабіць, то-б яно неяк лепш-бы і жылося. Дармо, што намы дзяды і бацькі ня ведалі, як ратавацца ад пажару, і толькі ведалі, што агонь баіцца вады. Цяпер ужо ў шмат якіх мястэчках можна пабачыць „пажарную стражу“ вольную і гарадскую, што ў адну мінуць ўсхопіцца ў ночы, запражэ коні прызе і пагасіць полмя. Служаць у гэтых стражах па гарадох і мястэчках і паны, і чыноўнікі, і сяляне, і ўсё безплата за сваю службу, хоць ніхто грошаў не бярэ, але затое маюць пашану ад усіх людзей.

Па вёсках пакуль што ў нас не чуваць, каб намы селяне заводзілі пажарныя дружны. У Польшчы, у Літве, Латышчыне, Украіне і ў Расеі даўно ўжо ёсьць шмат людзей, каторыя ахвараваліся для добра грамадзкага па вёсках. Вось яны і ўзяліся да арганізаваньня вясковых дружны. Маладыя хлопцы ахвотна ідуць у такія дружны, выбіраюць з паміж сябе старасту і дзесяцікі і вучацца, як ваяваць з агнём. Зрабіць гэта можна былобы і ў нас. Грошы трэба сабраць з усіх. Машыну цяпер можна купіць золтых за 400 разам з кішкю і з усімі патрэбнымі да яе рэчамі. Калёсы, ці санкі знойдуцца ў кожнага гаспадара і ведраў у вёсцы не мала; трэба зрабіць дзьве бочкі і якіх пасьць крукоў на доўгіх і моцных ручках. Сякера і вярэўка заўсёды ёсьць у хаці. Вот вам і гатова пажарная каманда. Вучыць можна ахвотнікаў ці вечарамі, ці ў сьвята.

Кожны разумны і справядлівы чалавек заўсягды гатоў будзе памагчы ў такой справе, бо ратаваць людзей ад бяды кожны павінен. Ён навучыць і як дастаць пазваленьне і як сабраць грошы. Пісар у воласьці так сама знае гэтыя падраб. Часу на ўсю гэту справу патрэбна ня больш месяца—паўтара.

Па вёсках заўсёгды знойдзецца салдат, адстаўны, ці запасны, вась іх кашне трэба ўцягнуць у пажарную дружыню. Яны могуць быць выбраны

Грамадзяне!

Цяжкае матэрыяльнае становішча нашых гарадоў і вёсак, пасля ўсясьветнае вайны, яшчэ больш пагоршылася. Сотні тысячаў гаспадарак і дробна-прамысловых вартатаў ня маючы падтрыманьня і грашавой дапамогі, — марнеюць і ня могуць падзяцца на належную вышыню. А колькі-ж розных перакушчыкаў і інш. карыстаюцца з эканамічнай неарганізаванасьці сялянства пры скупліваньні ўсялякага добра, або пазычаючы селяніну грошы на высокія процанты.

А з другога боку і той, хто мае лішня грошы,—баючыся палажыць іх на процанты ў чужыя для яго банкі,—трымае іх без ніякай карысьці, утрудняючы гэтым разьвіцьцё так патрэбнай Беларусам эканамічнай незалежнасьці, а часта і сябе наражаючы на ўсялякія страты і непрыемнасьці.

Каб спыніць гэтыя недастачы, каб дапамагчы ў ва ўсіх гэтых і ім падобных справах,—27 верасня г. г. сарганізаваўся банк пад назовам „Беларускі Коопэратыўны Земляробска-Прамысловы Банк ў Вільні з абмежаванай парукаю“.

Мэтаю Банку ёсьць:

1) Падтрыманьне дзейнасьці і разьвіцьця гаспадарчых коопэратыўных арганізацыяў, даючы ім—дагодныя крытэты, пасярэднясьці між імі ў зужыткавны надвышак абаротных запасаў і спаўняньне для іх грашавых і банкавых інтарэсаў;

2) Дапамога ў адбудове дробных гаспадарак і дробна-прамысловых вартатаў, зьнішчаных, папсаваных, або запушчаных з прычыны вайны;

3) Падтрыманьне людовага мастацтва, рамься, тэхнікі і промыслу, а такжа дапамога ў культурным разьвіцьці сваіх сяброў.

У сувязі з вышэйшым Банк: 1) прымае ўклады на кніжкі, на бягуць і пераказныя рахункі.

Увага: Уклады прымаюцца ад розных асобаў і арганізацыяў як сяброў, так і не сяброў Банку. 2) адкрыць запісы ў сябры Банку. У сябры прымаюцца жыхары гарадоў, мястэчкаў і вёскаў як мужчыны, так і жанчыны, а

Куток рытмаў.

НЯ СУМУЙЦЕ..

(Алегорыя).

Ня сумуйце, што на небу
Хмары чорныя гуляюць
І даждох паля пустыя
Бязушыцца паліваюць.
Ня сумуйце, што халодны
Вецер сьвішча, завывае
І лісточкі залацісты
З дрэў без літасьці зрывае.
Ня сумуйце, што сярдаіта
І ай шуміць на касагоры
І ў густых яго хамёлках
Рэзвых птушак змоўклі хоры.
Ня сумуйце, што з паўночы
Устае туман імглісты
І густою павалокай
Засьцілае штур руісты.
Ня сумуйце, што на момант
Сонца блісьне з-па-за хмараў,
Што у ночы ўсюды поўна
Нейкіх страху, нейкіх чараў.
Ня сумуйце, бо ня вечна
Будзе восень, непагоды...
Час нальдзе і вясною
Прывітае ўсе народы.

Улад-Ініці.

а гэтак сама ўсялялія супалкі і арганізаваньні коопэратыўна-гандлёвага прамысловага і гаспадарчага характару.

Каб стацца сябром Банку,—трэба ўнесці хоць адну сяброўскую складку (паў) ў 20 золтых і 1 зл. 50 гр. ўлісных.

Увага: нежаможныя павінны ўнясьці прынамсі 1/4 складкі г. ё. паць золтых і ўлісных, астаткі (15 зл.) ратамі.

3) Прымае заявы ў справе пазыкі грошаў. Грошы будучы пазычацца толькі сябром Банку—ў парадку атрыманых заяваў.

Запісвайцеся ў сябры свайго Банку. З ўсялякімі пытаннямі трэба зварочвацца да дырэктцы Банку (Wilno, Ostrobramska 8—1).

Дырэкцыя

Беларускага Коопэратыўнага Земляробска-Прамысл. Банку

на дзесяцікі. Калі побач ёсьць дзьве—тры вёскі, то трэба змаўляцца ўсім разам, каб зрабіць адну дружыню, каторая павінна ехаць бараніць суседнія вёскі дзе толькі агонь пакажацца, ці дым вялікі. Трэба добра памятаць, што як грамадою людзі бяруцца да справы то і бяды ня страшны.

Я пісаў, як трэба ваяваць з агнём, але яшчэ трэба ведаць, як трэба рабіць, каб не дапусьціць да пажару.

Перш—наперш трэба будавацца ў вёсцы, як можна далей сусед ад суседа. Сяляне намы ставяць свае будынкі у кучы. Тут і хата, тут і хлёў, поплеч гумно, стог сена, або саломы, а тут-жа блізнячка васьцё і перапліт з жытам. Як загарыцца ў хаці то ўжо ня толькі яна згарыць, а загарыць уся прылада ды маёмасьць. Каб лягчэй ратавацца ад пажару трэба канечне, каб будынкі рэдка былі будаваны.

Хата ад хаты, ці будынак ад будынку павінен быць ня менш, як на 9 аршыняў ад аднаго. Паміж будынкаў трэба садзіць, ці грушы, ці ябланыкі, а як фруктовых дрэў німашка, то садзіць бярозы, ліпы, клён ці што другое лісьцявое. Хвой і ёлка не павінны быць у суседстве, бо яны і самі хараша гараць у часе пажару.

Вуліцы робяцца шырокія. А калі шкада шматка зямлі, бо яе і так ня многа, то робяцца перад хатамі гарадчкі і там ізноў садзяцца дрэвы паміж буракоў, ці бульбы. Тады вуліца, хоць і вузкая, бараніла-бы суседаў на супраць ад пераміднага агню, бо хата ад хаты цераз вуліцу была-б сажыняў на 10.

Студні трэба мець у вёсцы не адну, а прынамсі адну на трох гаспадароў. Асьвер павінен быць з прыкаваным вядром да шаста. Пад'езд да студні павінен быць не з аднаго боку, а прынамсі з трох бакоў, каб бочкі з вадой ад'ежджалі свабодна, не чапляючыся адна за другую.

Страху, крытую саломай, трэба з верху пакрыць глінай. Хоць праўда дождж крыху зьмье гліну, а ўсё-ж такі гліна прасочыцца ў сарэдзіну саломы і страхы ня будзе гарэць, як сэрчык. Ешчэ лепш было-б, крычычы саломай, кожны рад, ці пярэвасла мазець глінай. Такая мазаная сраха цяжэйшая будзе, і пад яе трэба класьці мацнейшыя рэпкі пад кроквы.

Летам каля кожнае хаты трэба ставіць цэбар з вадой і памялом. А як, барані Божа, загарыцца ў суседаў, пасылай бабу, ці ўнука, ніхай сядзіць на стразе і мокрым памялом іскры бье.

Людзі кажучь, што ўсякі, пажар спачатку вядром вады заліць можна. І праўда. Заўсёды агонь пачынаецца з малога: ці газніца разабьецца, ці вугаль зваліцца на падлогу, ці кіне хто цыгарку ў сена. Ну, словам, бяда бытае з глупства. — Вось-жа вада і павінна быць заўсёгды пад рукамі. Калі вады зусім няма, або вымерзае, то трэба брыць загараўшуюся будоўлю. Найбольшую бяду зьцягае на быдынкі падчас пажару саломеннага страху, вась яе перш за ўсё трэба збурныць. Тады агонь сядзе, бо няма за што ўчопіцца, і пажар скончыцца на гэтай хаці, каторая перш за ўсё занялася. Трэба цяпер у гэтым месцы сказаць, што газу нельга вадой гасіць. Калі загарыцца газа найлепей чым небудзь прыкрыць агонь: пасьцілкай, коўдрай, або засыпаць зямлёй, пяском, гразёю.

Калі дзе пачаўся пажар, загарыцца стог сена або саломы, то яго ня можна расцягаць. Трэба толькі ліць вадку, не чапаючы крукамі, бо саломы, ці сена мігам дасць мільёны іскраў і шматкоў, што з ветрам панясучца на суседнія хаты.

Шмат чаго можна парадзіць, але ня ўсё лёгка спыніць. Тое, што я напісаў, здаецца ня дзякка зрабіць, ды і грошы многа ня трэба. Няхай хоць гэта, што тут стаіць зрабіць ува ўсіх вёсках, то пажары ня будучы страшны. Пры добрых парадках больш за адну хату на сяле згарэць не павінна.

Пра студні я ўжо казаў. А вась калі бывае ў сяле сажыўка, то канечна трэба, каб яна была выгараджана і каб да яе быў праезд свабодны, ды каб з канём і з калёсамі можна было абярнуцца, не баючыся вывернуць бочку з вадой.

НАШАЯ ПОШТА.

Юрэвічу. Карэспандэнтцы прысылайце газету пасылаем.

Валуевічу А. Ваш адрас направілі, газету пасылаем.

Кунічу Дз. Паэма „Сымон Музыка“ скоро выйдзе з друку і тады будзеце магчы выісаць яе з кнігарні.

Блашчэніцы І., Станкевічу Б., Драгуну У., Манкевічу Я. — газету пасылаем.

Дасталі ад:

Хаткевіча М., Лакоско М., Новіка С., Міхнюка Ул.—па 2 зл.

Вогана М., Крэчкі Э.—па 1 зл.

ВЕСТКІ З КРАЮ.

Толькі з блёкам нацыям, меншасцяў.
(Белавежа).

Як толькі былі абвешчаны выбары і там недзе ў цэнтрах палітычнага жыцця распачалася прадвыбарная (падгатаваўчая) праца, я перш-на-перш задумаўся... і моцна задумаўся...

І калі ў выніку гэтага, я пачаў разважаць, аб нашым жыцці-быцці і палажэнні наагул, дык прышоў да пераканання, што выбары — рэч вельмі важная. У наш век, калі мы жывём і дыхаем, як прыказана, парламент (Сойм і Сэнат) гэта — тое месца, дзе мы можам хоць плакаць і жаліцца... Парламант, гэта — той маленькі кавалачак тэрыторыі дзе мы маем хоць нейкае маленькае права змагацца і вясці барацьбу за сваё ігнаванне і чалавечае права; гэта — маленькая аддушчына!... Восем таму, як мне здаецца, трэба нам старацца, каб паслаць туды якнайбольш і найлепшых нашых прадстаўнікоў. Але-ж як гэта зрабіць?

Будучы знаёмы з выбарным законам і з усеі выбарнай тэхнікай, я без ніякіх доўгіх разважанняў зрабіў сваёю думкаю вывады, што трэба нам — блёкавацца. Але-ж з кім?

Ведама што блёкавацца з польскімі партыямі зусім не выпадае. Кожная польская партыя, як прадстаўніца пануючае нацыі мае іншыя, не падобныя да нашых, заданні і мэты. Яны імкнуцца ўсё выкарыстаць для сябе, а мы павінны на дацца...

У такім выпадку, зусім зразумела, што трэба блёкавацца з тымі, якія маюць з намі аднолькавыя мэты і нагоды. А тымі і ёсць іншыя няпольскія народы, г. зв. нацыянальных меншасці.

Вось таму, я шчыра вітаю нашых беларускіх дзеячоў, якія стварылі беларускае аб'яднанне і ўвайшлі ў блёк усіх нацыянальных меншасцяў. З кім-бы я не гаварыў тут, усе падзяляюць мае пагляды, а знача: няхай живе блёк.
Зубр.

Гэта, дык праўда.
(Стоўпцы).

З асобай любасцю і горачку ў сэрцы прычытаў вестку ў „Сялянскай Ніве“ № 2 аб камбінацыях „Права Працы“ (цяпер ужо „Думка Працы“). Камбінацыі гэтыя, запраўды страшныя! Страшныя і забойчыя для беларускіх працоўных масаў!...

Як гэта можна, каб Беларусы блёкаваліся з польскімі партыямі? Паглядаеце, якая розніца паміж намі — Беларусамі, як паняволянай нацыяй і паліткамі, як дзяржаўнай пануючай нацыяй! Не, я добра ведаю, бо маю пэўнае перакананне, што за гэтакія рэчы — за ўгоду з польскімі партыямі, за здраду беларусам — вы паночкі з „Думкі Працы“ атрымаеце тое, што заслужылі, а гэта тое называецца — пагарда і ганьба!

Ці-ж вы ня ведаеце, што ўхадзячы ў згоду з Вявудзікам і яму падобнымі вы наражаеце беларускі народ на згубу? Так, вы думаеце вясці народна згубу, але-ж народ, ужо ня гэтакі, як вы думаеце. Народ ужо зразумеў, што вы — прадзвіжнікі. Вы прыватна запрадаліся дэфэнзыўшчыку і правакатару Вявудзікаму і яго кампаніі!... Але-ж мы маем запраўды сваіх абаронцаў, якія ня ідуць на ўгоду з варожымі беларусам дзейнікамі і між падтрымаем. Мы верым толькі ў барацьбу! Проч з угодзі!

Ніхто, акрамя вас, з „Думкі Працы“ „пекачы“ не аддасць сябе ў рукі правакатараў! Ужо і бяз гэтага многа мы дазналі ўціску ад тых, з кім вы пакумаваліся: ад тых польскіх сацыялістаў з якімі вы раскрызжоўваеце Матку-Беларусь і яе многанапакутны, гаротны, працоўны народ! Вось гэта, дык праўда!

Сам — Свой.

Нашыя „Кітайцы“.

(В-ка Ярашова, Маўчадэкай вол.).

Нельга не сказаць, аб адным балючым зьявішчы з сучаснага жыцця нашых вёскі, гэта аб судовых справах сялян між сабою.

У Маўчадэкай воласьці, а мо' і ўва ўсім павеце, гэты „залаты прыз“ узяла, такі, вёска Ярашова. Яшчэ да вайны, Ярашова ўжо „ваявалі“ ды былі „слаўны“; дыганскім табарам цягнуліся яны па ўсім дарогам павега, якія толькі вялі ў дзьверы Суда. Цяпер, папрыяжэжышы з бяжэнства, браты-Беларусы ізноў узяліся тузацца адзін з адным, ды ўсе разам; ды так заядла, што ляцці—і пух і дух! У іх, як у Кітайцаў: ёсць свой і Чанг-Тсо-Лін і Чу-Кін-Сын, а хто там наступае, хто адступае ды за што, на-

вошта,—не разбяреш. Тузаюцца мужчыны пагалоўна, тузаюцца бабы, тузаецца за імі і ўсё, што ёсць жывое ў хатах. Васёлая вёска! На'т і чужому, будучы прыпадкам у Ярашове, можна заўважыць гэтую вострую ненармальнасць адносна ўскі. Гляньце ў любое вакно, гляньце за любы вугал: ужо суседзі глядаю суседа, ужо трасе кулаком, ужо, за плячымі яго і баба раскрыла рот ды згарнула і трымае хвігу, каб скарэй ткнуць яе праходзячому па вуліцы суседу-воругу!.. Эх, ды чаго вы там ня ўгледзіце! Ня ўгледзіце толькі—друзбы, пашаны, братэрства, любові. Няма гатага ў іх; зусім няма, ня было на'т і ад... патуку! Усё добрае, усё чалавечае—выкурлілі як мольку махоркі, пусцілі на вецяр,—узаемная ненависьць, узаемнае зло, а потым—адвакаты, сьведкі, карчмары... А дзеці? Бедныя дзеці, растуць тымі-ж „гора-барацьбытамі“, дёмнымі, злымі ваўчакі... Бацькі! Пашкадуйце іх!.. Школікі ні такой, ні сякой—няма; няма каму кінуць у чыстую душу добрае зярнятка, няма каму паліваць яго каб узыхло, каб узрасло яно моцным, зярністым коласам. Хто-ж гэта зробіць, хт ня вы—бацькі яго? Ці мо' ўжо ні сумленьня, ні братэрства, ні сьветлых паглядаў на жыццё, так-такі, ужо і нічога чалавеку ня трэба? Кепска браты! Страшанна кепска і сумна! Гляньце!!! Уся праца, увесь прыбытак, апошні пуд—зьядаюць суды і суды! Судзіцца за ўсё: за зямлю, за курцы, за абразу гонара; раскопываюць старыя, як няма,—выкопваюць з зямлі і,—мора зла, гора, ненависьці, сьлёз разьліваецца больш, усё ахопвае, топіць, душыць і сумленьне і розум, і добрабыт... Страшаны воблікі ненависьці чалавека к чалавеку стаіць, як прагавіты гад, па шляху вашага жыцця і п'е сьлёзы і кроў!...
Шыпшына.

Як яны лгучь.
(Наваградка).

Будучы на зьездзе выбаршчыкаў, я добра ведаю, як ён праходзіў. Поўная вялікая саля, дзе адбываўся зьезд, таксама аб гэтым добра ведае. І вось тых людзі, а іх было, што найменш якіх 200 чалавек, дазваюцца цяпер, як лже, маціць і якую „праўду“ піша „Думка Працы“.

Ну і што-ж? Праўда, адзін з прысутных на зьездзе закінуў здраду б. пас. Сабалеўскаму... Праўда, усё зацікавіліся гэтым закідам! Але-ж калі той, хто рабіў закід ня даў ніякіх фактаў зрады, калі выяснілася, што здрада толькі ў тым, што б. п. Сабалеўскі парваў з палітэфільствам, парваў зносінны з правакатарам і дэфэнзыўшчыкам паліткам Вявудзікам, які стварыў аграмадны судовы працэс (маю на думцы справу арыштаў грамадоўцаў), дык усё прывіталі б. пасада Сабалеўскага за яго гэтую „зраду“ і сам той хто зрабіў закід — заціх, відаць зружмеўшы сваю памылку.

Аднак-жа „Думка Працы“ падала зусім іншую, самую ілжывую вестку і гэтакім парадкам, выявіла сваё запраўднае аблічча. Паказала ўсім прысутным на зьездзе, што яна мае сваім заданьнем пісаць толькі няпраўду.

Цяпер ужо ведаем, бо зьяўляемся жывымі сьведкамі, што „Думка Працы“ займаецца хлусьнёй і баламудствам.

А калі так, дык і будзем усюды і заўсёды сьведчыць аб гэтым. Км.

Якой працай займаюцца.

(в. Жэрсьцьвянка, Дзісенскага пав.).

Прыемна чытаць у нашай газеце „Сялянская Ніва“, як гэта ідзе культурная праца, каторая разгаіла цемнату і адбіла ў селян ахвоту ад усялякага паскудства, катораму калісьці яны аддавалі ўсе свае сілы.

Але ў нашай, Лузацкай воласьці, няма гэтага, каб сяляне праводзілі культурную працу, а яшчэ адбіваюць ахвоту і ў другіх, працоўных на карысьць сваей роднай старонкі.

Ніяк яны ня кінуць, ахвоты да гульні ў карты! Як прыдзе субота, нядзеля, альбо якое сьвята... Рэжучь у „Казла“ і прывучаюць сваіх дзетак, якія аступіць стаяць кругом стала і цаіраюць, як іх бацькі „працуюць“. А моладзь наша таксама адстала. Замест таго, каб залажыць гурток Б. І. Г. і К., Народны Дом, бібліятэку-чытальню і г. д. толькі цягаюцца па вёсках, дык пшчапаюць галовы адзін другому.

Браты Беларусы! Кіньце гэтыя дурныя гульні, а вазьміцеся за асьветна-культурную працу. Цяпер надходзіць час выбараў, а вы ня знаеце якія пар-

ты нашыя прыяцелі, а якія ворачі, дык каб вы ведалі, Дарагія Браточки, як палепшыць сваю будучыню, арганізуйцеся калі Сялянскага Саюзу, выпісывайце яго газету „Сялянскую Ніву“, з яе вы даведаетесь, як здабыць пры выбарах сваіх абаронцаў.

Прысутны.

Раны кривавяцца...

(Голас з вёскі Маўчадэкай воласьці).

Аб тым, як адбываўся вялікі зьезд Блёку Нацыянальных Меншасцяў будучь многа пісаць і гаварыць. На зьездзе я быў прысутным і як беспартыйны, хачу сказаць, братам-сялянам, некалькі слоў аб сваім уражанні, аб тым што я бачыў і што думаю.

Першае—на зьездзе было каля 200 душ, сярод якіх пераважна былі сяляне прыхаўшныя з усіх куткоў Беларусі. Прамовы казалі: Багдановіч, Ярэміч, Рагуля, Сабалеўскі і іншыя. Сяля грэмела ад вопіляк... Прамовы жывыя, поўныя болю за працоўны народ, прамовы гарачага змаганьня, як агонь, кідаліся ў сэрца. Я глядзеў у твар гэтых дзеячоў, якіх зносна крыжуюць беларускія часасці і... бачыў у іх абарону сялянства, любоў да Ваўчышчыны, самаахвяры! Я ўгледзіў тут ня просты зьезд сярмяжнага люда, ня просты вотум давер'я, а песьню перамогі, трыумф ідэй гэтых дзеячоў. Прыяцель і вораг, мудры і дурны, усё хто быў там, глыбока адчулі гэтыя паняці і тое, што наша моц, наш ратунак.—гэта аб'яднаньне ў адно цэлае, вера ў адно. Толькі адналітнае цэлае—магутна, толькі вера ў ідэю, ды давер'я да братаў—Павадзіроў, паможа нам па-ступова здабыць і лепшую будучыню і цвёрды грук дзеля далейшага зьдзеісьняньня ідэалаў.

І маё ўражаньне, што ў дзень 28 сьнежня 1927 г., у тэй салі напюўненай пакутнай Беларускай Народна, дзе грэмела малітва—стога „Ад веку мы спалі“... і гдзе чудовая „Паўлішка“ выказала ўсё характо сэрца Беларускай жанчын—ня было ні юдаства, ні здрады, а поўным сьветам гарэла праўда і любоў да Ваўчышчыны.

Праўда,—раны кривавяцца... Раны будучь кривавяцца, пакуль мы будзем сацыяльна расьці, пакуль у мучак адраджэньня жывём. Раны будучь кривавяцца пакуль ня згінуд пасярод Беларусаў дзэячы—падшыванцы, пакуль ня знойдзецца кампраміс дзеля аб'яднаньня, пакуль увесь Народ ня стане адналікова на сустрэчу заўтрашняга дня. Застаецца ў сэрцы ўсё-тое-ж балючае пытаньне: чаму няма адзінства, дзе і ўколы гэта — праўда!.. Адно неба над намі, адзін міны кут, бецца і кривавяцца ў грудзех адно беларускае сэрца... Чаму-ж мы блудзім, гэтака-цяжка і самахоць блудзім? А газеты шумяць усё сваё, партыйнае, адусюль ляццяць каменны ў жывое цэла Беларускага Народу і як заўсёды, кривавяцца нашыя раны...
П. Крэнъ.

СЯЛЯНЕ! Присылайте подписку, подахвочивайте другіх присылаць грошы і памырайце „Сялянскую Ніву“!

Куток сатыры і сьмеху.

Пакутная душа.

28 м. сьнежня адбываўся зьезд Т-ва Беларускае Школы, паміж іншым, адбыліся перавыбары Галоўнае Управы.

І вось, на гэтых перавыборах асабліва „ушанавалі“ доктара філязофіі „наўчонога спадара“ Я. Станкевіча. Яго паставілі, першым ад хваста, заступнікам сярброў Галоўнае Управы. Як відзім, дык і там Янку не шацце. Выгналі з „Сялянскае Нівы“,—Т-ва ня прыняло!.. Пакутная душа!

Панскі мітынг.

На мітынгу тутэйшых панок Шалахэцкі, ведама-ж у панскай мове, зрабіў заклік:

— A więc, wybierajcie posłów na Sejm!...

— О не, — адказалі галасы з публікі, — мы выбярем паслоў у Сойм, а на Сойм няхай паны выбяраюць. Што карысьці з таго, калі пашлем людзей на соймавы дах.

Вось як — zrozumiano!

Усягына.

Страшныя лічы.

Чалавечыя ахвяры, якія праглынула Вялікая Вайна 1914—1918 г.г. у выніку прагавітасці капіталісты і буржуазіі ўсяго сьвету да захопу рынкаў і эканамічных уплываў, зьяўляюцца найцікавейшаю тэмаю для ўсіх часопісяў, каторыя так ці іначай закратваюць пытанні вайны і спакою. Ад канца Вялікае Вайны ўжо наступіў 10-ты год, а нават маленькага зацемка ад страху, ці то матэрыяльных, ці то чалавечых, праглынутых ёю, хвалюе нас, быццам, гэная вайна прадаўжаецца яшчэ цяпер.

Нядаўна, ў № 11 месіачніка „Fidac“ быў надрукаваны артыкул „Як дорага каштавала вайна“, у каторым аўтары прыводзяць дадзеныя аб чалавечых страхах у Вялікай Вайне. Дадзеныя ўзяты з урадавых статыстыкаў паасобных дзяржаваў, прыймаючых чынны ўдзел у вайне...

І вось да якіх страшных лічыбаў даходзяць ахвяры вайны.

Ваюючая дзяржава	Мабілізаваана	Забіта ці памерла ад ранаў	Ранена
ты ся ча ў			
Расея	12,000	1,800	3,500
Францыя	8,200	1,336	2,560
Англія	9,500	945	2,120
Італія	5,600	497	950
Сэрбія	700	400	150
Румынія	1,000	250	170
Бэльгія	400	44	100
Злуч. Штаты П. Амэрыкі . .	4,200	50	240
Другія саюзы дзярж. (у іх ліку Польша)	600	60	
Нямеччына . . .	13,250	1,885	4,249
Аўстра-Венгр.	9,000	1,450	2,000
Турцыя	1,800	450	
Баўгарыя . . .	500	70	100

Як бачым з гэнай табліцы, дык па старане стара-саюзніцкай стала пад ружом 42,200,000 жаўнераў, з якіх забіта ці памерла ад ранаў 5,408,000, а ранена 9,910,000, па старане-ж цэнтральных дзяржаваў—мабілізавана 24,550,000 жаўнераў, забіта ці памерла ад ранаў 3,885,000 і ранена 7,023,000.

Лічы гэнна не гавораць, а крычаць аб тых страшных выніках вайны, каторыя цяжкімі берагамі узваліліся на працоўныя гушчы. Лічы гэнна крычаць аб велькіх барацьбах і аграмаднасці чалавечых крыві, пралітай у ахвяру Молаха вайны.

Запраўды суд... вынікам кароткіх спадніцаў.

У Чэнстахове судзедзі пакою прышлось разглядаць справу, якая выклікалася цяперашнім „культурным“ звычаем насіць каротенькі спадніцы.

Адна паненка абываваціла маладога чалавека, аж з „вышэйшаю“ асьветаю, за тое, што ў часе гутаркі з ёю—ён дактуўся цэла паненкі вышэй кален, прыпаднімаючы спадніцу. Гэта здарылася ў першароднай кавярні „Крысталь“.

Перад судзедзёю зьявіліся і абывавацы і падірпёўша, чакваючы прысуду... І што-ж... Судзедзя апраўдаў абываваца, пастанаўішы, што пры цяперашняй модзе, малады чалавек ня меў патрэбы падняць спадніцы, каб дактуцца цэла...
(„Glos Prawdy“ Nr 9).

У беларускім акр. выбарным камітэце.

— Ведаеш, якая сьвьяня неспадзянка, — гавора адзін сябра да другога.

— Што такое? — зьдзіўлена запытаўся другі.

— Паўлюкевіч прыслаў нам вялянку дроў, каб выпаліць у печы, а на кожным палене напісана „Беларускае Слова“... Запраўды-ж „доктар“ Паўлючок — спагадлівы чалавек!..

„Zjednoczenie“.

Чытаючы праклямаццю „Zjednoczenie“ пытаецца Янук у Астапа:

— Што гэта значыць „Zjednoczenie“?

— Гэта значыць,—адказвае Астап,—што нехта адзін без нікога астаўся: зьедночыўся—асамотніўся.

Ці так, пане, Białorusian Umjastoўскі?

Філёзофія ў прыказках.

— Калі сьпіць ліха, дык няхай сьпіць!.. Ня будзі яго! — кажа Міхась.

— А як прасьвецца, дык перад ім сайдаі з дарогі! — падтакнуў Ясь.